

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13065

DOS LERNYINGL

Yonah Rozenfeld

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

ביבליאטעק, שול-טעאטער

רעדאקטירט פון ש. באטשאמסקי

יונה ראזנבעלד

דאס לערניינגל

אינסצענירט פון י. ר. ז. מ. א.

MICROFORM

13/4438

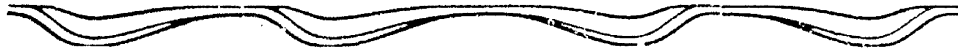
פארלאג-נישע יידישע שול

1938

פרייליך

ביבליאטעק „שול-טעאטער“

רעדאקטירט פון ש באסטאטאמסקי

יונה ראזנפעלד

דאס לערניינגל

אינסצענירט פון י. ר. ז. ז. ז. ז. ז.

פריאט - ביי אונד און
בוצין היינטיגן
די יעדע

פארלאג, נשע יידישע שול

1938

o o o o o o

ווילנע

Printed in Poland

I. Rozenfeld

„Dos Iernjngl“

Druk. Ekspres Wilno.

ט ע ר ז א נ ע ו :

מאיר - דער סטאליער.

יאָסל - דאָס לערנינגל.

יאַנקעלע-דעם באַלעבאָס יינגעלע.

באַלעבאָסטע.

אַרבעטער.

ע ר ש ט ע ס צ ע נ ע .

(די סצענע שטעלט פאַר אַ סטאליער-וואַר-
שטאָט. אַן אַרבעטער אַרבעט, און יאָסל, דאָס
לערנינגל, קלייבט צו אַ פּיסל צו אַן אַלטער
עטאָזשערקע).

מאיר: (קומט אַרײַן, קוקט אָן יאָסל
אַרבעט).

הײַנטישער קאַפּ! קעצענער מוח!
ניט אַזוי!

יאָסל: (בלײַבט שטיין מיטן פענדול
אין דער האַנט, געווענדעט צום באַלעבאָס).

מאיר: וויסטער קאַליקע! דו
שמירסט דאָך אויס די גאַנצע עטא-
זשערקע מיט קליי! נעם ניט אַזוי פּיל!
עס וועט דאָך זײַן לויז! נעם אַ שמאַט-
קעלע!

יאָסל: (וואַרפט אַרײַן דעם פענדול אין
טאַפּ קליי, געפּינט אַ שטיקל שמאַטע און
וויקלט אַרום דעם צאַפּן פון פּיסל).

מאיר: (שרײַט) עס איז דאָך צופּיל
שמאַטע!

יאָסל: (קרעכצט, רײַסט אָפּ אַ שטיקל
שמאַטע, שמירט אָן מיט קליי, לאָזט אַרײַן
דעם צאַפּן, שטעלט זיך אויף און קלאַפּט צו
מיטן האַמער).

מאיר: היש אָפּ גיכער! (ווייזט מיטן
פּינגער אויפן קליי, וואָס שפּריצט אַרויס).

יאָסל: (זעצט זיך אויף די קני און
ווישט אָפּ דעם קליי מיטן רעקל).

מאיר: אַזוי, מאַלאַדיעץ! (גיט אים
אַ פּריינסלעכן קלאַפּ אין פּלייצע).

יאָסל: (צו זיך פאַרקלערט) פאַרוואָס
קען איך דעם באַלעבאָס ניט צופּרידן-
שטעלן? פאַרוואָס דאַרף דער באַלעבאָס
זיך אָפעסן פון מיר ס'האַרץ? איך
האַב טאַקע אַ פאַרשטאַפּטן קאַפּ, איך
פאַרשטיי גאַרניט... איך וועל זיך קיינ-
מאַל ניט אויסלערנען די מלאַכה... איכל
בלײַבן אַ קאַליקע. אַ וויסטער קאַליקע...

מאיר: יאָסל, נו, וואָס שטייסטו,
וואָס?

יאָסל: (טוט זיך אַ וואַרף צום וואַר-
שטאָט און כאַפּט הובלען אַ ברעטל, קוקט
צום אַרבעטער) סאַר אַ לאַנגע סטרוזש-
קעס עס פליען בײַ אים פון הובל. מײַן
הובל וויל גאַרניט נעמען (ער טאַפּט די
שאַרף פון הובל, טאַרקלערט) טעמפּו...
שאַרף, דאַכט זיך שאַרף... (פירט מיטן
פּינגער איבערן שאַרף פון הובל) גײַן, טעמפּו
איכל צוגײַן צום שטיין און אַנשאַרפּן.
וואָס, איכל ניט קענען אַנשאַרפּן?
אַ מציאַה... מיט איין האַנט האַלט מען
די שאַרף אויפן שטיין און מיט דער
צווייטער דרייט מען די קאַלצע.

מאיר: וואָס האָסטו זיך דאַרטן
פאַרטראַכט?
יאָסל: (דערשרעקט זיך, הייבט אָן צו
הובלען גיך).

אַרבעטער: רב מאיר, עס איז
ניטאָ קיין פימס, איך וויל מיר שטעלן
פּאַליטורן.

מאיר: ניטאָ קיין פימס? נו, דאַרף
מען גיין קויפן. יאָסל, גיב אַ שפרונג
אין ברענג אַרבען פימס.

(נעמט אַרויס אַ ביטעלע, גיט יאָסלען געלט)
יאָסל: (אָפּ, קומט אין אַ חילע אַרום
מיט אַ שטיקל פימס אין האַנט).

מאיר: (קוקט פאַרוואַנדערט אויף יאָסלען)
וואָס האָסטו פאַרגעסן? (דערזעט ביי אים
אין האַנט דעם פימס, שמייכלט צופרידן)
טפו זאָלסטו ווערן! ט'איז אַ שד, ניט
קיין יינגל!

יאָסל: (צופרידן, צו זיך) אַ שד, ניט
קיין יינגל...

(פאַרהאַנג)

צווייטע סצענע:

(דער וועלכער וואַשטאָט, פאַרנאַכט, נאָך דער
אַרבעט. יאָסל שוילט זיך מיטן באַלעבאַס'
יינעלע יאַנקעלע: ער האַווקעט, מיאַקעט,
מעקעט, מרוקעט און קוואַקעט. ער שפּרינגט
אויף אַלע פיר, באַהאַלט זיך און לאָזט אַרויס
משונהדיקע קולות דאָס יינגעלע זוכט און
פרייט זיך, ווען ער געפינט אים. יאָסל זעצט
יאַנקעלען צו זיך אוימן שויס).

יאָסל: (צום יינגעלע) זאָג, ווי הייסט
דער טאַטע דינער? זאָג, מאיר!

יאַנקעלע: מעיע.
יאָסל! און ווי הייסט די מאַמע?
יאַנקעלע: (קינדיש) די מאַמע.
די מאַמע... (ווייל אַראָפּ פון יאָסל'ס קני).

יאָסל: (האַלט אים צו) זאָג, רחל!
יאַנקעלע: ראָכע.

יאָסל: דער טאַטע מאיר! די מאַמע
רחל! דער טאַטע מאיר!

יאַנקעלע: שפּרינגט אַראָפּ פון יאָסל
קני, וויל אַריינגיין אין שטוב).

יאָסל: (שרעקט זיך) יאַנקעלע, יאַנ-
קעלע! ווילסט, וועל איך דיר מאַכן אַ
פערדעלע!

יאַנקעלע: אַ פערדעלע?

יאָסל: יאַ, אַ פערדעלע! איכל
מאַכן אַ שיין פערדעלע!

יאַנקעלע: (טרועריק, קוקט צו דער
פיר, וואָס פירט אין-שטוב אַרעין) נו, מאַך
שוין!

יאָסל: (הייבט אָן זוכן אַ ברעסל,
איכל מאַכן אַ שיין פערדעלע,
אַ פיננס, ס'וועט האָבן אַ היידעלע.

יאַנקעלע: און פיסעלעך?

יאָסל: (פריי לעכער) פיסעלעך אויך
וואָס דען? (כאַפט אַ שטיקל ברעסל און
הייבט אָן שניצן. יאַנקעלע קוקט אים אויף
די הענט) אַ שיין פערדעלע וועט יאַנ-
קעלע האָבן.

יאַנקעלע: מיר מאַכן אַ קיעלע
אויף..

יאָסל: וואָס דען? וואָס דען? יאַנ-
קעלע אַ שיין יינגעלע, איך ליב יאַנ-
קעלען! (פויזע) אַך, וועט יאַנקעלע האָבן
אַ שיין פערדעלע...

יאַנקעלע: נו, גיב מיר שוין
ס'פערדעלע.

יאָסל: א, דו, אזוי גיך?

יאַנקעלע: (פאַרקרימט דאָס פנים ווי
צום וויינען, לאָזט זיך גיין צו דער שטוב-טיר).

יאָסל: יאַנקעלע, ווהין גייסטו?
(יאנקעלע ענטפערט ניט, פארשווינדט אין
דער שטובטיר).

יאָסל: איך האָב דין שוין פּונט
אַ פּינג פאַקומסטו ביי מיר, ניט קיין
פּערדעלע, אויס! (ווארפט אוועק די ארבעט).
(פאַרהאַנג).

דריטע סצענע.

(דער זעלביקער ווארשטאַט, שבת-צו-נאַכט.
ס'איז פינצטער. יאָסל קומט אריין מיט
לאנגזאַמע טריט, רעדט צו זיך).

יאָסל: ווען איך האָב ערגעץ וו-
הין צו גיין, וואָלט איך פון דאַנען
אזעקגעאַנגען... נאָר ווהין וועל איך
גיין? אז איך בין אן עלנטער, האָב
קיינעם ניט...

(ער בלייבט שטיין, קוקט ארויס דורכן
פּענצטער, אין דרויסן פּיפט דער ווינט)

יאָסל: אוי, סאַר אַ ווינט!
מאיר: (פון שטוב) יאָסל, פאַרמאַך
די לאַדנע!

יאָסל: (גייט ארויס, פאַרמאַכט די
לאַדנע און קומט באַלד צוריק, שפּאַנט
טרויעריק אַרום איבערן ווארשטאַט, רעדט
צו זיך). אַך, ווי גליקלעך כ'בין, ווען
דער באַלעפּאַס איז גוט צו מיר...
אַנומלט האָט ער געזאָגט צו מיר
-מאַלאַדיעץ... ווי גוט עס ווערט אויפן
האַרצן, ווען מע איז צו מיר גוט...
איכל אויפשטיין גאַנץ פרי, פריער
נאָך ווי דער באַלעפּאַס, און איכל זיך
נעמען צו דער אַרבעט...
(מאַכט צו רעכט זיין געלעגער אויפן וואַר-
שטאַט און לייגט זיך שלאָפן).

מאיר: (קומט אריין פון שטוב, קוקט
זיך דום, אויב אומעטנם איז פאַרמאַכט, טוט

אַ קוק אויף יאָסלען, וואָס כראָמעט, און גייט
ארויס. אין אַ ווילע אַרום פאַרלעשט מען
די ליכט אין שטוב און ס'ווערט שטיל).
(אַ לענגערע ווייזע).

יאָסל: זעצט זיך אויף, רייבט די
אויגן, קוקט אין פּענצטער) נאָך פינצטער,
(קריכט אַראָפּ פון געלעגער און גייט וו-
ס'לעמפל, ער גייט און טאַפט די ווענט).
וואָס איז דאָס? אַ, די שאַפע, עפעס
שטעכט... וואָס קען עס זיין? אַ, די זעג
און דאָס... (עס פאַלט עפעס אַראָפּ און
עס הערט זיך אַ שטאַרקער קלאַפּ).

מאיר: (פון שטוב, מיט אַ פאַרשלאָפן קול)
ווער איז דאָרט? וואָס טוט זיך דאָרט?
יאָסל: (בלייבט אַ ווילע שטיין).

איך... איך בין עס...
מאיר: וואָס פאַר אַ איך... איך...
הינטישער קאַפּ, וואָס דרייטו זיך
דאָרט אַרום?

יאָסל: איך האָב געוואָלט... איך
ווייל...

מאיר: אין דער ערד גיי מיטן
קאַפּ פאַר וואָס שלאָפסטו ניט?
יאָסל: (הערט זיך אפן צו דער טיר
פון שטוב, ווארט, מע זאָל אים נאָך עפעס זאָגן).

מאיר: וואָס פאַר אַ רוחות טראָגן
אים דאָרט אַרום?

באַלעפּאַסטעס קול: (פון שטוב)
גיי נאָר טו אַ קוק, וואָס ער טוט דאָרט?
(עס עפנט זיך אַ האַלב טירל און עס באַ-
ווייזט זיך דער באַלעפּאַס אין נאַכטוועש).

מאיר: וואָס איז דאָרט?
יאָסל: (בלייבט שטיין אמינגעקאַרטשעט
און שווייגט).

מאיר: יאָסל?
יאָסל: (שטאַמלט פאַר שרעק) איך...
מאיר: ווי פייסטו?.. ווי פייסטו
ערגעץ..

יאָסל: (שטיי) אָט בין איך דאָ.
 מאיר: האָס טוסטו דאָרט?
 יאָסל: איך בין אויפגעשטאַנען
 צו דער אַרבעט.

מאיר: האָס! צו דער אַרבעט
 ביסטו אויפגעשטאַנען? איצט צו דער
 אַרבעט? דריי אַ זייגער נאָך האַלבער
 נאַכט! דו גַנב, דו, אַהער גיי!

פאַלעפּאַסטע: (פון שטוב) האָס,
 צו דער אַרבעט איז ער אויפגעשטאַנען?
 מאיר: אַזא גנב! צו דער אַרבעט
 איז ער גאָר אויפגעשטאַנען! אַזא היינ-
 טישער קאַפּ! האָס זאָגסטו, הי ער וויל
 עס פאַרדרייען... אַהער צו גיי!

פאַלעפּאַסטע: (פון שטוב) דער
 הובל, האָס פעלט, מוז אויך זיין זיין
 אַרבעט.

מאיר: צי ער איז אַ גנב? נו, נו!
 איך ווייס שוין פון לאַנג! אַזא... מין...
 נו, נו! גיי האַלט אַזעלכן אין שטוב,
 לאַז אַזעלכן איבער אין אַ וואַרשטאַט!
 ער קאָן דאָך אַרויסטראָגן אַלץ. האָס
 ס'איז דאָ, מע דאַרף אַ סאַך? מע נעמט
 אַריין אַ שטיקל געציג אין קעשענע

און מע טראָגט עס אַרויס... מ'דאַרף זיך
 אומקויקן. כ'חייס, אָפּשר פעלט שוין
 עפעס... ער שטייט נאָך, דער פּמור,
 ער וואַרט נאָך, איך זאָל צו אים צוגיין...
 האָס שטייטו דאָרט? אַהער צו גיי!

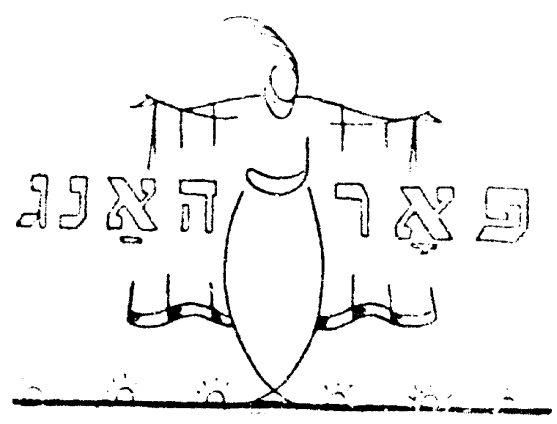
פאַלעפּאַסטע: (פון שטוב אַרויס).
 לאַז אים אָפּ, וועסט אים אינדערפרי
 אויך טרעפן!

מאיר: אַהער צו גיי!
 פאַלעפּאַסטע: (פון שטוב) ער
 וועט דיר איבער נאַכט ניט אַנטלויפן.
 מאיר: ניין, אַז ער איז אַן עקשן,
 בין איך נאָך אַ גרעסערער! שוין גיי
 אַהער!

(א וויילע איז שטיי. עס הערט זיך יאָסלס
 געוויין).

פאַלעפּאַסטע: (פון שטוב) מאיר,
 פאַלג מיר, גיי שלאָפן.

מאיר: (ניט אַ דראַע מיטן פויסט אין
 דער זיס, סוננאָנען עס הערט זיך יאָסלס
 געוויין, און גייט צוריק אין שטוב אַריין).
 יאָסל: (זעצט זיך אַזעק אויסן וואַר-
 שטאַט און וויינט).

לערנביכער אויף יידיש

פון ש. באסטאמסקי און מ. היימסאן

1. לעבעדיקע קלאנגען—אילוסטרירטער א.ב.
2. לעבעדיקע קלאנגען—כרעסטאמאטיע 1-טער טייל
3. לעבעדיקע קלאנגען—כרעסטאמאטיע 2-טער טייל
4. לעבעדיקע קלאנגען—כרעסטאמאטיע 3-טער טייל
5. לעבעדיקע קלאנגען—כרעסטאמאטיע 4-טער טייל
6. לעבעדיקע קלאנגען—כרעסטאמאטיע 5-טער טייל
7. דאס לעבעדיקע וואָרט (ש. באסטאמסקי און ו. רייזען)
כרעסטאמאטיע פארן VI און V לערניאָר
8. דאָס נײַע וואָרט—כרעסטאמאטיע פאר עלטערע
קלאסן. אין 3 בענדער: עפאס, ליריק און דראמע.
9. באַוועגלעכע כרעסטאמאטיע פון ש. באסטאמסקי.
(40 באַזונדערע העפטן).

די לעבעדיקע קלאנגען, דאָס לעבעדיקע וואָרט און
דאָס נײַע וואָרט זיינען רעקאמענדירט פון דער
צענטראלער יידישער שול-אָרגאניזאציע און זיינען
אָנגענומען אין די יידישע שולן אין דער גאַנצער וועלט.

נײַע רעכנביכער!

שוין דערשינען

צוויי נײַע רעכנביכער פון ש. באסטאמסקי

1. אַריטמעטישער רעכנבוך פארן צווייטן לערניאָר —
צײַלן פון ערשטן וואַנדערט. ערשטע ידיעות פון געאמעטריע
2. אַריטמעטישער רעכנבוך — פרוכצאָלן.

פירט באַשטעלונגען זיך הענגן:

S. Bastomski Wilno, Stefańska 24.

Konto P. K. O. 81.899.

